

MAGYARORSZÁG ALKOTMÁNYA / ALAPTÖRVÉNYE

(2011. április 25.)

(tervezet)

ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART

Nemzeti Hitvallás / Nemzeti Nyilatkozat

Mi, a magyar nemzet tagjai, az új évezred kezdetén, felelősséggel minden magyarért, kinyilvánítjuk az alábbiakat:

Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztény Európa részévé tette.

Büszkék vagyunk országunk megmaradásáért, szabadságáért és függetlenségéért küzdő őseinkre.

Büszkék vagyunk a magyar emberek nagyszerű szellemi teljesítményeire.

Büszkék vagyunk arra, hogy népünk évszázadokon át harcokban védte Európát, s tehetségével, szorgalmával gyarapította annak közös értékeit.

Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét. Becsüljük országunk különböző vallási hagyományait.

Ígérjük, hogy megőrizzük az elmúlt évszázad viharaiiban részekre szakadt nemzetünk szellemi és lelki egységét.

Vállaljuk, hogy örökségünket, a magyar kultúrát, egyedülálló nyelvünket, a Kárpát-medence ember alkotta és természet adta értékeit, ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos felhasználásával védelmezzük az utánunk jövőök életfeltételeit.

Hisszük, hogy nemzeti kultúránk gazdag hozzájárulás az európai egység sokszínűségéhez.

Tiszteljük más népek szabadságát és kultúráját, együttműködésre törekszünk a világ minden nemzetével.

Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.

Valljuk, hogy az egyéni szabadság csak másokkal együttműködve bontakozhat ki.

Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.

Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.

Valljuk az elesettek, és a szegények megsegítésének parancsát.

Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a béke, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.

Valljuk, hogy valódi népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.

Tiszteletben tartjuk történelmi alkotmányunk vívmányait, és a Szent Koronát, amely megtestesíti Magyarország alkotmányos állami folytonosságát.

Nem ismerjük el történelmi alkotmányunk idegen megszállások miatt bekövetkezett felfüggesztését. Tagadjuk a magyar nemzet és polgárai ellen a nemzeti szocialista és kommunista diktatúrák uralma alatt elkövetett embertelen bűnök elévülését.

Nem ismerjük el az 1949. évi kommunista alkotmány jogfolytonosságát, amely egy zsarnoki uralom alapja volt, ezért kinyilvánítjuk annak érvénytelenségét.

Egyetértünk az első szabad Országgyűlés képviselőivel, akik első határozatukban kimondták, hogy mai szabadságunk a világkommunizmust halálra sebző 1956-os forradalmunkból és szabadságharcunkból sarjadt ki.

Hazánk 1944. március tizenkilencedikén elveszített állami önrendelkezésének visszaálltát 1990. május másodikától, az első szabadon választott népképviselői megalakulásától számítjuk.

Valljuk, hogy a huszadik század erkölcsi megrendüléshez vezető évtizedei után múlhatatlanul szükségünk van a lelki és szellemi megújulásra.

Bízunk a közösen alakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában. Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelki erejükkel ismét naggyá teszik Magyarországot.

Alaptörvényünk jogrendünk alapja; szerződés a múlt, a jelen és a jövő magyarjai között; élő keret, amely kifejezi a nemzet akaratát, azt a formát, amelyben élni szeretnénk.

Mi, Magyarország polgárai készen állunk arra, hogy országunk rendjét a nemzet együttműködésére alapítsuk.

(INNEN AZ ALPTÖRVÉNY TÖRZSSZÖVEGE)

(AZ ALAPTÖRVÉNY VÉGÉRE:)

Mi, A 2010. április 25-én megválasztott Országgyűlés képviselői, Isten és ember előtti felelősségünk tudatában, Magyarország első, egységes Alaptörvényét a fentiek szerint állapítjuk meg.

LEGYEN BÉKE, SZABADSÁG ÉS EGYETÉRTÉS

(A záró, átmeneti és hatályba léptető rendelkezések ez után.)

ALAPVETÉS

HAZÁNK neve Magyarország.

- (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.
 - (2) Magyarország köztársaság.
 - (3) A hatalom forrása a nép.
 - (4) A nép hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja.
 - (5) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.
 - (6) Senkinek a tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetve kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és köteles fellépni.
 - (7) Az Alkotmány és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására kizárólag az állami szervek jogosultak.
- Magyarország az egységes magyar nemzet eszméjétől vezérelve felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, előmozdítja egymással és Magyarországgal való együttműködésüket.
- (8) Magyarország az európai népek szabadságának, jólétének és biztonságának kiteljesedése érdekében közreműködik az európai egység megteremtésében.
 - (9) Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján – az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig – egyes, Alkotmányból eredő hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja.
 - (10) A (2) bekezdés szerinti nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére adott felhatalmazáshoz az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.
 - (11) Magyarország fővárosa Budapest.
 - (12) Magyarország területe vármegyékre, városokra, községekre tagozódik. A városokban kerületek alakíthatók.
 - (13) Születésével a magyar állampolgár gyermeke magyar állampolgár. Sarkalatos törvény a magyar állampolgárság keletkezésének vagy megszerzésének más eseteit is meghatározhatja.
 - (14) Magyarországvédelmezi állampolgárait.

(15) Senkit nem lehet születésével keletkezett vagy jogszerűen szerzett magyar állampolgárságától megfosztani.

(16) Az állampolgárság részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.

(17) A hivatalos nyelv a magyar.

(18) Magyarország védi a magyar nyelvet, tiszteletben tartja a hazai nemzetiségek és népcsoportok, valamint más nemzetek nyelvét.

(19) Magyarország címere hegyes talpú, hasított pajzs. Első mezeje vörössel és ezüsttel hétszer vágott. Második, vörös mezejében zöld hármaskörnek arany koronás kiemelkedő középső részén ezüst kettős kereszt. A pajzson a magyar Szent Korona nyugszik.

[kép a címerről]

(20) Magyarország zászlaja három, egyenlő szélességű piros, fehér és zöld színű vízszintes sávból áll.

[kép a zászlóról]

(21) Magyarország himnusza Kölcsey Ferenc Himnusz című költeménye Erkel Ferenc zenéjével.

[kotta szöveggel]

(22) A címer és a zászló a történelmileg kialakult más formák szerint is használható. A címer és a zászló használatának részletes szabályait, valamint az állami kitüntetések sarkalatos törvény határozza meg.

(23) Magyarország nemzeti ünnepe

a) március 15. napja, az 1848-49. évi forradalom és szabadságharc emlékére,

b) augusztus 20. napja, az államalapítás és az államalapító Szent István király emlékére és

c) október 23. napja, az 1956. évi forradalom és szabadságharc emlékére.

(24) A hivatalos állami ünnep augusztus 20. napja.

(25) Magyarország védi a házasság intézményét mint a férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját.

(26) Magyarország támogatja a gyermekvállalást.

(27) A családok védelmét sarkalatos törvény szabályozza.

(28) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

(29) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit, fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben és védi a fogyasztók jogait.

(30) Magyarország a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elve szerint működik.

(31) Ennek az elvnek a megvalósulásáért az Országgyűlés és a Kormány viseli az elsődleges felelősséget.

(32) Az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek feladatuk ellátása során e célokat kötelesek tiszteletben tartani.

Képességeinek megfelelően mindenki felelős önmagáért, és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.

(33) Magyarország védi és fenntartja az egészséges környezetet.

(34) A természeti erőforrások, különösen a termőföld és az ivóvízkészlet, valamint a biológiai sokféleség és a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

(35) Magyarország védi a siketek és a némák jelnyelvét, mint a magyar kultúra részét.

(36) Magyarország a béke és biztonság megteremtése és fenntartása, valamint az emberiség fenntartható fejlődése érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával.

(37) Magyarország a nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(38) Magyarország tiszteletben tartja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

(39) Az Alkotmány Magyarország jogrendszerének alapja.

(40) Az Alkotmány és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

(41) Az Alkotmány rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti Hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Az Alkotmány elfogadására vagy az Alkotmány módosítására irányuló javaslat elfogadásához az szükséges, hogy azt az országgyűlési képviselők legalább kétharmada támogassa.

(42) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alkotmányban megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Sarkalatos törvény az önkormányzati rendelet és a különleges jogrendben megalkotott jogszabályok kihirdetésének szabályait eltérően is megállapíthatja.

(43) Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.

(44) A sarkalatos törvény olyan törvény, amelynek elfogadásához, módosításához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember egyéni és a közösségek együttesen gyakorolható alapvető jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket isterhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csupán a természetes személyekre vonatkoznak.

(5) Törvény alapvető állampolgári jog gyakorlását magyar állampolgársággal nem rendelkező személynek is biztosíthatja.

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

(6) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.

(7) Tilos emberen szabad és tájékoztatáson alapuló hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.

(8) Tilos az emberi fajnemesítést célzó gyakorlat, az emberi test és testrészek hasznoszerzési célú felhasználása, valamint az emberi egyedmásolás.

(9) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonságához, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Személyes szabadságtól való végleges megfosztásra csak bűncselekmény elkövetése miatt, jogerős bírói ítélet alapján kerülhet sor.

(10) A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a lehető legrövidebb időn belül szabadon kell bocsátani, vagy bíróság elé kell állítani. A bíróság köteles az elé állított személyt meghallgatni és írásbeli indokolással ellátott határozatban szabadlábra helyezéséről vagy letartóztatásáról haladéktalanul dönteni.

(11) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák.

(12) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(13) A személyes adatok védelméért és a közérdekű adatok nyilvánosságáért független hatóság felel.

(14) Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását, és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa, vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.

(15) Magyarországon az állam és az egyházak különváltan működnek. Az egyházak önállóak. Az állam a közösségi célok érdekében az egyházakkal együttműködik.

(16) Az egyházakra vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

(17) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.

(18) Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, illetve azokhoz csatlakozni.

(19) Pártok az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek. A pártok közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában. A pártok közhatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak.

(20) A pártok működésének és gazdálkodásának részletes szabályait – különös tekintettel a tiszta közélet biztosítására – sarkalatos törvény határozza meg.

(21) Szakszervezetek, kamarák és más érdekképviseleti szervezetek az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek.

(22) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(23) Magyarország elismeri és védi a sajtószabadságot.

(24) A sajtószabadságra, valamint az elektronikus tömegtájékoztatási és hírközlési piac felügyeletére vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

(25) Magyarország védi a tudományos és művészeti élet szabadságát, a tanulás és a tanítás szabadságát.

(26) Tudományos kutatások értékét megállapítani kizárólag a tudomány művelői jogosultak.

(27) Magyarország védi a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Művészeti Akadémia és a felsőoktatási intézmények tudományos és művészeti szabadságát, az állami intézmények bevételeivel és vagyonával, valamint a közpénzből nyújtott támogatásokkal való, felelős

gazdálkodás érdekében – törvényben meghatározott keretek között – biztosítja szervezeti önállóságukat.

(28) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(29) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

(30) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzésével mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

(31) Magyarország törekszik arra, hogy megteremtse annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

(32) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(33) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

(34) Magyar állampolgárt Magyarország területéről nem lehet kiutasítani és külföldről bármikor hazatérhet. Magyarország területén tartózkodó külföldit csak törvényes határozat alapján lehet kiutasítani.

(35) Senki nem utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol az a veszély fenyegeti, hogy halálra ítélik, kínozzák, illetve más embertelen bánásmódnak, büntetésnek vetik alá.

(36) Magyarország – ha sem származási országuk, sem más ország nem nyújt védelmet– kérelemre menedékjogot biztosít azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban, illetve a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vallási, illetve politikai meggyőződésük miatt üldöznek vagy üldöztetéstől való félelmük megalapozott.

(37) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(38) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(39) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(40) Magyarország a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.

- (41) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.
- (42) A szülőknek joguk van ahhoz, hogy a gyermeküknek adandó nevelést megválasszák.
- (43) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.
- (44) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.
- (45) Magyarország külön intézkedésekkel védi a nőket, az időseket és a fogyatékossgal élőket.
- (46) A munkavállalók és munkaadók – a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára, és más közösségi célokra is figyelemmel – egymással együttműködnek.
- (47) A törvényben meghatározottak szerint minden munkavállalónak, valamint ezek szervezeteinek joga van ahhoz, hogy tárgyalást folytasson és annak eredményeképpen kollektív szerződést kössön, érdekei védelmében együttesen fellépjen vagy munkabeszüntetést tartson.
- (48) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.
- (49) Minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.
- (50) Gyermekek foglalkoztatása – testi, szellemi és erkölcsi fejlődésüket nem veszélyeztető, törvényben meghatározott esetek kivételével – tilos.
- (51) Magyarország külön intézkedésekkel biztosítja a fiatalok és a szülők munkahelyi védelmét.
- (52) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár a törvényben meghatározott támogatásra jogosult.
- (53) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetén a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.
- (54) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személy közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.
- (55) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.

(56) Mindenkinek joga van testi és lelki egészségének megőrzéséhez.

(57) E jog érvényesülését Magyarország a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás, a sportolás és rendszeres testedzés, valamint az épített és természetes környezet védelmének biztosításával segíti elő.

Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.

(58) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen. Sarkalatos törvény a választójog gyakorlását vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételekhez kötheti.

(59) A jövő nemzedékek érdekében nem tekinthető az egyenlő választójog sérelmének, ha sarkalatos törvény azokban a családokban, ahol van kiskorú gyermek, az anyának – illetőleg helyette törvényben meghatározott esetben más személynek - további egy szavazati jogot biztosít.

(60) Nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése miatt a bíróság a választójogból kizárt. Nem rendelkezik választójoggal az, akit belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt.

(61) Mindenkinek joga van országos népszavazáson részt venni, aki az országgyűlési képviselők választásán választó. Mindenkinek joga van helyi népszavazáson részt venni, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választó.

(62) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. Törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.

(63) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. Ez a jog magában foglalja a hatóságoknak azt a kötelezettségét, hogy döntéseiket indokolják.

(64) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az állam törvényben meghatározottak szerint megtérítse a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kárt.

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.

Az állam működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség érdekében törekszik az új műszaki megoldások és a tudomány vívmányainak alkalmazására.

(65) Mindenkinek, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén, joga van a szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához.

(66) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy külföldi tartózkodásának ideje alatt Magyarország védelmét élvezze.

(67) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános – vagy törvényben meghatározott esetben zárt – tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(68) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

(69) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(70) Senki nem nyilvánítható bűnösnek és sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény. A bűnösség megállapításának és a büntethetőségnek a tilalma kiterjed – a nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerinti bűncselekmények esetére is.

(71) Senki nem vonható büntetőeljárás alá vagy ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más államban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

(72) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

(73) A Magyarországon élő nemzetiségek és népcsoportok államalkotó tényezők. Minden valamely nemzetiséghez vagy népcsoportoz tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad megvallásához. A nemzetiségeknek és népcsoportoknak joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

(74) A hazai nemzetiségek és népcsoportok helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

(75) Minden ember és törvény alapján létrehozott jogalany teherbíró képességének megfelelően hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

(76) A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyermeket nevelők esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.

(77) Minden magyar állampolgár köteles a haza védelmére.

(78) Magyarország önkéntes honvédelmi tartalékos rendszert tart fenn.

(79) Rendkívüli állapot idején, vagy ha arról megelőző védelmi helyzetben az Országgyűlés határoz, a magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárságú férfi

katonai szolgálatot teljesít. Sarkalatos törvény határozza meg a katonai szolgálat teljesítésének formáit és részletes szabályait.

(80) Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – rendkívüli állapot idejére honvédelmi munkakötelezettség írható elő.

(81) Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében polgári védelmi kötelezettség írható elő.

(82) Minden ember és törvény alapján létrehozott jogalany – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhető.

AZ ÁLLAM

Az Országgyűlés

Az Országgyűlés feladat- és hatáskörei

(1) MAGYARORSZÁG legfőbb népképviselői szerve az Országgyűlés.

(2) Az Országgyűlés

a) megalkotja Magyarország Alkotmányát,

b) további törvényeket alkot,

c) elfogadja a központi költségvetést és jóváhagyja annak végrehajtását,

d) felhatalmazást ad a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére,

e) megválasztja a köztársasági elnököt, az Alkotmánybíróság tagjait, a Kúria elnökét és a legfőbb ügyészt, az alapvető jogok biztosát, valamint az Állami Számvevőszék elnökét,

f) megválasztja a miniszterelnököt, dönt a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdésről,

g) feloszlatja az alkotmányellenesen működő képviselő-testületet,

h) különleges jogrendet érintő, illetve katonai műveletekkel kapcsolatos döntéseket hoz,

i) közkegyelmet gyakorol, valamint

j) az Alkotmányban, illetve más törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.

Az országgyűlési képviselők megválasztása

(1) Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.

(2) A Magyarországon élő nemzetiségeknek és népcsoportoknak az Országgyűlés munkájában való részvételét sarkalatos törvény szabályozza.

(3) Az országgyűlési képviselők általános választását – az Országgyűlés feloszlása vagy feloszlata miatti választás kivételével – az előző Országgyűlés megválasztását követő negyedik év április vagy május hónapjában kell megtartani.

Az Országgyűlés megbízatásának keletkezése és megszűnése

(1) Az Országgyűlés megbízatása az alakuló ülésével kezdődik és a következő Országgyűlés alakuló üléséig tart. Az alakuló ülést – a választást követő harminc napon belüli időpontra – a köztársasági elnök hívja össze.

(2) Az Országgyűlés kimondhatja feloszlását.

(3) A köztársasági elnök a választások egyidejű kitűzésével feloszthatja az Országgyűlést, ha

a) a Kormány megbízatásának megszűnése esetén a köztársasági elnök által miniszterelnöknek javasolt személyt az Országgyűlés az első személyi javaslat megtételének napjától számított negyven napon belül nem választja meg, vagy

b) az Országgyűlés a központi költségvetést március 31-ig nem fogadja el.

(4) Az Országgyűlés feloszlata előtt a köztársasági elnök köteles kikérni a miniszterelnöknek, az Országgyűlés elnökének és az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok képviselőcsoportjai vezetőinek véleményét.

(5) A köztársasági elnök a (3) bekezdés a) pontja szerinti jogát addig gyakorolhatja, amíg az Országgyűlés miniszterelnököt nem választ. A köztársasági elnöknek a (3) bekezdés b) pontja szerinti jogát addig gyakorolhatja, amíg az Országgyűlés a költségvetést nem fogadja el.

(6) Az Országgyűlés feloszlásától vagy feloszlataától számított kilencven napon belül új Országgyűlést kell választani.

Az országgyűlési képviselők jogállása

(1) Az országgyűlési képviselők jogai és kötelezettségei egyenlőek, tevékenységüket a köz érdekében végzik, azzal összefüggésben nem utasíthatóak.

(2) Az országgyűlési képviselőt mentelmi jog és a függetlenségét biztosító javadalmazás illeti meg. Sarkalatos törvény meghatározza azokat a közhivatalokat, amelyeket az országgyűlési képviselő nem tölthet be, valamint más összeférhetetlenségi eseteket is megállapíthat.

(3) Az országgyűlési képviselő megbízatása megszűnik

- a) az Országgyűlés megbízatásának megszűnésével,
- b) az országgyűlési képviselő halálával,
- c) összeférhetetlenségnek kimondásával,
- d) lemondásával,
- e) ha a megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn, vagy
- f) ha egy éven keresztül nem vesz részt az Országgyűlés munkájában.

(4) Az összeférhetetlenség kimondásáról, valamint a megbízatás megszűnése (4) bekezdés e) és f) pontja szerinti esetének megállapításáról az Országgyűlés a jelen lévő képviselők kétharmadának szavazatával határoz.

(5) Az országgyűlési képviselők jogállására és javadalmazására vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Az Országgyűlés működése

(1) Az Országgyűlés ülései nyilvánosak. A Kormány vagy bármely országgyűlési képviselő kérelmére az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával zárt ülés tartásáról határozhat.

(2) Az Országgyűlés elnököt, alelnököket és jegyzőket választ tagjai sorából.

(3) Az Országgyűlés országgyűlési képviselőkkel álló állandó bizottságokat alakít.

(4) Az országgyűlési képviselők tevékenységük összehangolására a Hárszabályban meghatározott feltételek szerint országgyűlési képviselőcsoportot alakíthatnak.

(5) Az Országgyűlés akkor határozatképes, ha az ülésen a képviselőknek több mint a fele jelen van.

(6) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, az Országgyűlés a határozatait a jelen lévő képviselők több mint a felének szavazatával hozza. A Hárszabály egyes döntések meghozatalát minősített többséghez kötheti.

(7) Az Országgyűlés a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Hárszabályban állapítja meg működésének szabályait és tárgyalási rendjét.

(8) Az Országgyűlés rendszeres ülésezését biztosító rendelkezéseket sarkalatos törvény határozza meg.

Törvényalkotás

(1) Törvényt a köztársasági elnök, a Kormány, országgyűlési bizottság vagy országgyűlési képviselő kezdeményezhet.

(2) Az Országgyűlés – a törvény kezdeményezője, a Kormány, illetve az Országgyűlés elnöke zárószavazás előtt megtett indítványára – az elfogadott törvényt alkotmányossági vizsgálatra megküldheti az Alkotmánybíróságnak. Az Országgyűlés az indítványról a zárószavazást követően határoz. Az indítvány elfogadása esetén az Országgyűlés elnöke az elfogadott törvényt alkotmányossági vizsgálatra az Alkotmánybíróságnak haladéktalanul megküldi.

(3) Az elfogadott törvényt az Országgyűlés elnöke öt napon belül aláírja és megküldi a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnök a megküldött törvényt öt napon belül aláírja, és elrendeli annak kihirdetését. Ha az Országgyűlés a (2) bekezdés szerint a törvényt alkotmányossági vizsgálatra megküldte az Alkotmánybíróságnak, az Országgyűlés elnöke csak akkor írhatja azt alá, és küldheti meg a köztársasági elnöknek, ha az Alkotmánybíróság alkotmányellenességet nem állapított meg.

(4) Ha a köztársasági elnök a törvényt vagy annak valamely rendelkezését alkotmányellenesnek tartja és a (2) bekezdés szerint alkotmányossági vizsgálatra nem került sor – a törvényt alkotmányossági vizsgálatra az Alkotmánybíróságnak megküldi.

(5) Ha a köztársasági elnök a törvénnyel vagy annak valamely rendelkezésével nem ért egyet és a (4) bekezdés szerinti jogával nem élt, a törvényt az aláírás előtt, észrevételeinek közlésével egy alkalommal megfontolásra visszaküldheti az Országgyűlésnek. Az Országgyűlés a törvényt újra megtárgyalja, és elfogadásáról ismét határoz. A köztársasági elnök e jogával akkor is élhet, ha az Országgyűlés határozata alapján lefolytatott alkotmányossági vizsgálat során az Alkotmánybíróság nem állapított meg alkotmányellenességet.

(6) Az Alkotmánybíróság a (2) vagy (4) bekezdés szerinti indítványról soron kívül, de legkésőbb harminc napon belül határoz. Ha az Alkotmánybíróság alkotmányellenességet állapít meg, az Országgyűlés a törvényt az alkotmányellenesség megszüntetése érdekében újra megtárgyalja.

(7) Ha az Alkotmánybíróság alkotmányellenességet a köztársasági elnök kezdeményezésére lefolytatott alkotmányossági vizsgálat során nem állapít meg, a köztársasági elnök a törvényt haladéktalanul aláírja, és elrendeli annak kihirdetését.

(8) Az Országgyűlés által a (6) bekezdés szerint megtárgyalt és elfogadott törvény alkotmányossági vizsgálata a (2) és a (4) bekezdés szerint ismételtén kérhető az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság az ismételt indítványról soron kívül, de legkésőbb tíz napon belül dönt.

(9) Amennyiben a köztársasági elnök egyet nem értése folytán visszaküldött törvényt az Országgyűlés módosítja, úgy a (2), illetve (4) bekezdés szerinti jogosultság az Országgyűlést, illetve a köztársasági elnököt a módosított rendelkezések tekintetében illeti meg.

A parlamenti ellenőrzés eszközei

(1) Az országgyűlési képviselő kérdést intézhet az alapvető jogok biztosához, az Állami Számvevőszék elnökéhez, a legfőbb ügyészhez, a Magyar Nemzeti Bank elnökéhez a feladatkörükbe tartozó minden ügyben.

(2) Az országgyűlési képviselő interpellációt és kérdést intézhet a Kormányhoz és a Kormány tagjához a feladatkörükbe tartozó minden ügyben.

(3) Az országgyűlési bizottságok vizsgálati tevékenységét, a bizottságok előtti megjelenés kötelezettségét sarkalatos törvény szabályozza.

Országos népszavazás

(1) Legalább kétszázezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendel el. A köztársasági elnök, a Kormány vagy százezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendelhet el. A népszavazás eredménye az Országgyűlésre kötelező.

(2) Országos népszavazás tárgya az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó kérdés lehet.

(3) Nem lehet országos népszavazást tartani

a) Alkotmány módosítására irányuló kérdésről,

b) a központi költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, központi adónemről, illetékről, járulékról, vámról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvény tartalmáról,

c) az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásáról szóló törvények tartalmáról,

d) nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről,

e) az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdésről,

f) az Országgyűlés feloszlásáról,

g) képviselő-testület feloszlásáról,

h) hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről,

i) a katonai műveletekben való részvétellel kapcsolatos kérdésről és

j) közkegyelem gyakorlásáról.

(4) Az országos népszavazás érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

A köztársasági elnök

A köztársasági elnök feladat- és hatáskörei

(5) Magyarország államfője a köztársasági elnök, aki kifejezi a nemzet egységét, és örökdik az államszervezet demokratikus működése felett.

(6) A köztársasági elnök a Magyar Honvédség főparancsnoka.

(7) A köztársasági elnök

a) képviseli Magyarországot,

b) részt vehet és felszólalhat az Országgyűlés ülésein,

c) törvényt kezdeményezhet,

d) országos népszavazást kezdeményezhet,

e) kitűzi az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek általános választását, valamint az európai parlamenti választás és az országos népszavazás időpontját,

f) a különleges jogrendet érintő döntéseket hoz,

g) összehívja az Országgyűlés alakuló ülését,

h) feloszlathatja az Országgyűlést,

i) az elfogadott törvényt alkotmányossági vizsgálatra megküldheti az Alkotmánybíróságnak, illetve megfontolására visszaküldheti az Országgyűlésnek,

j) javaslatot tesz a miniszterelnök, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész és az alapvető jogok biztosa személyére,

k) kinevezi a hivatásos bírákat és a Költségvetési Tanács elnökét,

l) megerősíti tisztségében a Magyar Tudományos Akadémia elnökét, valamint

m) dönt mindazokban az ügyekben, amelyeket törvény a hatáskörébe utal.

(8) A köztársasági elnök

a) az Országgyűlés vagy a Kormány felhatalmazása alapján elismeri a nemzetközi szerződés kötelező hatályát,

b) megbízza és fogadja a nagyköveteket és a követeket,

c) kinevezi a minisztereket, a Magyar Nemzeti Bank elnökét, az önálló szabályozó szerv vezetőjét és az egyetemi tanárokat,

d) megbízza az egyetemek rektorait,

e) kinevezi és előlépteti a tábormásokat,

f) törvényben meghatározott kitüntetések, díjakat és címeket adományoz, valamint engedélyezi külföldi állami kitüntetések viselését,

g) gyakorolja az egyéni kegyelmezés jogát,

h) dönt a feladat- és hatáskörébe tartozó terület szervezési kérdésekben, valamint

i) dönt az állampolgárság megszerzésével és megszűnésével kapcsolatos ügyekben.

(9) A köztársasági elnöknek a (4) bekezdésben meghatározott minden intézkedéséhez és döntéséhez a Kormány tagjának ellenjegyzése szükséges. Törvény a törvény által a köztársasági elnök hatáskörébe utalt döntést a Kormány tagjának ellenjegyzéséhez kötheti.

(10) A köztársasági elnök a (4) bekezdés b)-e) pontjában foglaltak teljesítését megtagadja, ha a jogszabályi feltételek hiányoznak, vagy alapos okkal arra következtet, hogy az az államszervezet demokratikus működésének súlyos zavarát eredményezné.

(11) A köztársasági elnök a (4) bekezdés f) pontjában foglaltak teljesítését megtagadja, ha ez az Alkotmány értékrendjét sértené.

A köztársasági elnök megbízatásának keletkezése

(12) A köztársasági elnököt az Országgyűlés öt évre választja.

(13) Köztársasági elnökké megválasztható minden magyar állampolgár, aki a harmincötödik életévét betöltötte.

(14) A köztársasági elnököt e tisztségre legfeljebb egy alkalommal lehet újraválasztani.

(15) A köztársasági elnököt a korábbi köztársasági elnök megbízatásának lejártja előtt legalább harminc, legfeljebb hatvan nappal, ha pedig a megbízatás idő előtt szűnt meg, a megszűnéstől számított harminc napon belül kell megválasztani. A köztársasági elnök választását az Országgyűlés elnöke tűzi ki. Az Országgyűlés a köztársasági elnököt titkos szavazással választja.

(16) A köztársasági elnök választását jelölés előzi meg. A jelölés érvényességéhez az országgyűlési képviselők legalább egyötödének írásbeli ajánlása szükséges. A jelölést az Országgyűlés elnökénél a szavazás elrendelése előtt kell benyújtani. Minden országgyűlési képviselő egy jelöltet ajánlhat. Annak, aki több jelöltet ajánl, mindegyik ajánlása érvénytelen.

(17) Az első szavazás alapján megválasztott köztársasági elnök az, aki az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatát megkapta.

(18) Ha az első szavazás eredménytelen volt, második szavazást kell tartani. A második szavazás során csak arra a két jelöltre lehet szavazni, akik az első szavazáskor a legtöbb szavazatot kapták. Amennyiben a második helyen szavazategyenlőség alakult ki, úgy azokra a jelöltekre lehet szavazni, akik az első szavazáskor a két legmagasabb számú szavazatot kapták. A második szavazás alapján megválasztott köztársasági elnök az, aki – tekintet nélkül a szavazásban részt vevők számára – a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Ha a második szavazás is eredménytelen, ismételt jelölés alapján új választást kell tartani.

(19) A szavazási eljárást legfeljebb két egymást követő nap alatt be kell fejezni.

(20) A megválasztott köztársasági elnök a korábbi köztársasági elnök megbízatásának lejártakor, a megbízatás idő előtti megszűnése esetén a választás eredményének kihirdetését követő nyolcadik napon lép hivatalba, hivatalba lépését megelőzően az Országgyűlés előtt esküt tesz.

A köztársasági elnök jogállása

(21) A köztársasági elnök személye sérthetetlen.

(22) A köztársasági elnöki tisztség összeegyeztethetetlen minden más állami, társadalmi, gazdasági és politikai tisztséggel vagy megbízatással. A köztársasági elnök más kereső foglalkozást nem folytathat, és egyéb tevékenységéért – a szerzői jogi védelem alá eső tevékenység kivételével – díjazást nem fogadhat el.

(23) A köztársasági elnök megbízatása megszűnik

a) megbízatási idejének lejártával,

b) halálával,

c) ha kilencven napot meghaladó időn át képtelen feladatkörének ellátására,

d) ha a megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn,

e) összeférhetetlenségének kimondásával,

f) lemondásával vagy

g) a köztársasági elnöki tisztségtől való megfosztással.

(2) A köztársasági elnök megbízatásának a feladatkör ellátását kilencven napon túl lehetetlenné tevő állapotának és a megválasztásához szükséges feltételek hiányának megállapításáról, valamint az összeférhetetlenség kimondásáról az Országgyűlés a jelen lévő képviselők kétharmadának szavazatával határoz.

(3) A köztársasági elnök jogállásának részletes szabályait és javadalmazását sarkalatos törvény határozza meg.

A köztársasági elnök felelősségre vonása

(1) A köztársasági elnök ellen büntetőeljárást csak a megbízatásának megszűnése után lehet indítani.

(2) Az Alkotmányt vagy tisztsége gyakorlásával összefüggésben valamely más törvényt szándékosan megsértő, illetve szándékos bűncselekményt elkövető köztársasági elnökkel szemben az országgyűlési képviselők egyötöde indítványozhatja a tisztségtől való megfosztást.

(3) A megfosztási eljárás megindításához az országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges. A szavazás titkos.

(4) Az Országgyűlés határozatának meghozatalától kezdődően a megfosztási eljárás befejezéséig az elnök a hatáskörét nem gyakorolhatja.

(5) A cselekmény elbírálása az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.

(6) Ha az Alkotmánybíróság az eljárás eredményeként a (2) bekezdés szerinti szándékos jogsértés tényét megállapítja, a köztársasági elnököt tisztségétől megfoszthatja.

A köztársasági elnök helyettesítése

(24) A köztársasági elnök átmeneti akadályoztatása esetén az akadályoztatás megszűnéséig, vagy a köztársasági elnök megbízatásának megszűnése esetén az új köztársasági elnök hivatalba lépéséig a köztársasági elnöki jogkört az Országgyűlés elnöke gyakorolja.

(25) A köztársasági elnök átmeneti akadályoztatásának tényét a köztársasági elnök, a Kormány vagy bármely országgyűlési képviselő kezdeményezésére az Országgyűlés állapítja meg.

(26) A köztársasági elnök helyettesítése idején az Országgyűlés elnöke országgyűlési képviselői jogait nem gyakorolhatja, és helyette az Országgyűlés elnökének feladatát az Országgyűlés által kijelölt alelnök látja el.

A Kormány és az önálló szabályozó szervek

A Kormány feladat- és hatásköre

(27) A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A Kormány az Országgyűlésnek felelős.

(28) A Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.

(29) A Kormány a feladatkörében eljárva

a) törvényben nem szabályozott tárgykörben, illetve

b) törvényben kapott felhatalmazás alapján

rendeletet alkot. A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.

A Kormány szervezete, tagjainak jogállása

(30) A Kormány tagjai a miniszterelnök és a miniszterek.

(31) A miniszterelnök rendeletben a miniszterek közül egy vagy több miniszterelnök-helyettest jelöl ki.

(32) A miniszterelnököt az Országgyűlés a köztársasági elnök javaslatára választja meg.

(33) A miniszterelnök megválasztásához az országgyűlési képviselők többségének szavazata szükséges. A miniszterelnök a megválasztásával hivatalba lép.

(34) A köztársasági elnök a (3) bekezdés szerinti javaslatát,

a) ha a miniszterelnök megbízatása az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával szűnt meg, az új Országgyűlés alakuló ülésén,

b) ha a miniszterelnök megbízatása lemondásával, halálával, összeférhetetlenségének megállapításával, a megválasztásához szükséges feltételek hiánya miatt, vagy azért szűnt meg, mert az Országgyűlés a bizalmi szavazáson a miniszterelnökkel szemben a bizalmatlanságát fejezte ki, a miniszterelnök megbízatása megszűnésétől számított tizenöt napon belül

teszi meg.

(35) Ha az (5) bekezdés szerint miniszterelnöknek javasolt személyt az Országgyűlés nem választotta meg, a köztársasági elnök az új javaslatát tizenöt napon belül teszi meg.

(36) A minisztert a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki. A miniszter a kinevezésében megjelölt időpontban, ennek hiányában a kinevezésével hivatalba lép.

(37) A Kormány a miniszterek kinevezésével alakul meg.

(38) A Kormány tagja az Országgyűlés előtt esküt tesz.

(39) A minisztériumok felsorolásáról törvény rendelkezik.

(40) Tárca nélküli miniszter a Kormány által meghatározott feladatkör ellátására nevezhető ki.

(41) Törvény minisztérium, miniszter vagy közigazgatási szerv megjelölésére vonatkozó rendelkezését törvény módosíthatja.

A Kormány tagjának feladat- és hatásköre

(42) A miniszterelnök meghatározza a Kormány általános politikáját.

(43) A miniszter a Kormány általános politikájának keretei között önállóan irányítja az államigazgatásnak a feladatkörébe tartozó ágazatait és az alárendelt szerveket, illetve ellátja a Kormány vagy a miniszterelnök által meghatározott feladatokat.

(44) A Kormány a területi közigazgatási feladatainak ellátására kormányhivatalokat hoz létre.

(45) A Kormány tagja törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkot, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.

(46) A Kormány tagja a tevékenységéért felelős az Országgyűlésnek, valamint a miniszter a miniszterelnöknek. A Kormány tagja részt vehet és felszólalhat az Országgyűlés ülésein. Az Országgyűlés és az országgyűlési bizottság az ülésén való megjelenésre kötelezheti a Kormány tagját.

(47) A Kormány tagja jogállásának részletes szabályait, javadalmazását, valamint a miniszterek helyettesítésének rendjét törvény határozza meg.

(48) Az Országgyűlés a kormánytisztviselők jogállását külön törvényben szabályozza.

A Kormány és az Országgyűlés együttműködése az európai uniós döntéshozatallal összefüggésben

Az Országgyűlés tájékoztatást kérhet a Kormánytól az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményeinek döntéshozatali eljárásában képviselendő kormányálláspontról, és állást foglalhat az eljárásban napirenden szereplő tervszellett kapcsolatban. A Kormány az európai uniós döntéshozatal során az Országgyűlés állásfoglalásának alapulvételével jár el.

A Kormány és a Kormány tagja megbízatásának megszűnése

(1) A miniszterelnök megbízatásának megszűnésével a Kormány megbízatása megszűnik.

(2) A miniszterelnök megbízatása megszűnik

a) az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával,

b) ha az Országgyűlés a miniszterelnökkel szemben a bizalmatlanságát fejezi ki, és új miniszterelnököt választ,

c) ha az Országgyűlés a miniszterelnök által kezdeményezett bizalmi szavazáson a miniszterelnökkel szemben a bizalmatlanságát fejezi ki,

d) lemondásával,

e) halálával,

f) összeférhetetlenség bekövetkeztével vagy

g) ha a megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn.

(3) A miniszter megbízatása megszűnik

a) a miniszterelnök megbízatásának megszűnésével,

b) a miniszter lemondásával,

c) felmentésével,

d) halálával,

(4) A (2) bekezdés f) és g) pontjában foglaltak megállapításáról az Országgyűlés a képviselők kétharmadának szavazatával határoz.

(49) Az országgyűlési képviselők egyötöde a miniszterelnökkel szemben írásban – a miniszterelnöki tisztségre javasolt személy megjelölésével – bizalmatlansági indítványt nyújthat be.

(50) Ha az Országgyűlés a bizalmatlansági indítványt támogatja, ezzel bizalmatlanságát fejezi ki a miniszterelnökkel szemben, egyben miniszterelnöknek megválasztja a bizalmatlansági indítványban miniszterelnöki tisztségre javasolt személyt. Az Országgyűlés döntéséhez az országgyűlési képviselők többségének szavazata szükséges.

(51) A miniszterelnök bizalmi szavazást indítványozhat. Az Országgyűlés a miniszterelnökkel szemben a bizalmatlanságát fejezi ki, ha a miniszterelnök javaslatára tartott bizalmi szavazáson nem támogatja a miniszterelnököt az országgyűlési képviselők többsége.

(52) A miniszterelnök indítványozhatja, hogy a Kormány által benyújtott előterjesztés feletti szavazás egyben bizalmi szavazás legyen. Az Országgyűlés a miniszterelnökkel szemben a bizalmatlanságát fejezi ki, ha a Kormány által benyújtott előterjesztést az Országgyűlés nem támogatja.

(53) Az Országgyűlés bizalmi kérdésről való döntését a bizalmatlansági indítvány vagy a miniszterelnök (3) és (4) bekezdése szerinti indítványa beterjesztésétől számított három nap után, de legkésőbb a beterjesztéstől számított nyolc napon belül hozza meg.

Az ügyvezető kormány

(1) A Kormány a megbízatása megszűnésétől az új Kormány megalakulásáig ügyvezető kormányként gyakorolja hatáskörét, nemzetközi szerződést azonban nem köthet, rendeletet csak törvény felhatalmazása alapján, halaszthatatlan esetben alkothat.

(2) Ha a miniszterelnök megbízatása lemondásával vagy az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával szűnik meg, a miniszterelnök az új miniszterelnök megválasztásáig ügyvezető miniszterelnökként gyakorolja a hatáskörét, azonban miniszter felmentésére vagy új miniszter kinevezésére javaslatot nem tehet, rendeletet csak törvény felhatalmazása alapján, halaszthatatlan esetben alkothat.

(3) Ha a miniszterelnök megbízatása halálával, összeférhetlenségének megállapításával, a megválasztásához szükséges feltételek hiánya miatt, vagy azért szűnt meg, mert az Országgyűlés bizalmi szavazáson a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezte ki, az új miniszterelnök megválasztásáig a miniszterelnök hatáskörét a (2) bekezdésben meghatározott korlátozásokkal a miniszterelnök-helyettes vagy – több miniszterelnök-helyettes esetén – az első helyen kijelölt miniszterelnök-helyettes gyakorolja.

(4) A miniszter a miniszterelnök megbízatásának megszűnésétől az új miniszter kinevezéséig vagy az új Kormány más tagjának a miniszteri feladatok ideiglenes ellátásával való megbízásáig ügyvezető miniszterként gyakorolja hatáskörét, rendeletet azonban csak halaszthatatlan esetben alkothat.

Önálló szabályozó szervek

(54) Az Országgyűlés törvényben a végrehajtó hatalom körébe tartozó egyes feladat- és hatáskörök ellátására, illetve gyakorlására önálló szabályozó szerveket hozhat létre.

(55) Az önálló szabályozó szerv vezetőjét a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki a törvényben meghatározott időtartamra. Az önálló szabályozó szerv vezetője kinevezi helyettesét vagy helyetteseit.

(56) Az önálló szabályozó szerv évente beszámol az Országgyűlésnek.

(57) Az önálló szabályozó szerv vezetője törvényben kapott felhatalmazás alapján, törvényben meghatározott feladatkörében rendeletet ad ki, amely törvénnyel, kormányrendelettel, miniszteri rendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes. Az önálló szabályozó szerv vezetőjét rendelet kiadásában az általa rendeletben kijelölt helyettese helyettesítheti.

Az Alkotmánybíróság

(58) Az Alkotmánybíróság az alkotmányvédelem legfőbb szerve.

(59) Az Alkotmánybíróság

a) alkotmányossági szempontból megvizsgálja az elfogadott, de ki nem hirdetett törvényeket,

b) bírói kezdeményezésre felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály alkotmányosságát,

c) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály vagy a bírói döntés alkotmányosságát,

d) a Kormány vagy az országgyűlési képviselők egynegyedének kezdeményezésére felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát,

e) vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését, valamint

f) az Alkotmányban, illetve sarkalatos törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.

(60) Az Alkotmánybíróság a (2) bekezdés b)-d) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az alkotmányellenes jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, illetve bírói döntést, a (2) bekezdés e) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, illetve sarkalatos törvényben meghatározott további jogkövetkezményt állapít meg.

(61) Az Alkotmánybíróság a (2) bekezdés c) és d) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények alkotmányosságát kizárólag az élethez és emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, lelkiismeret és vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is

korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a jogszabály megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, Alkotmányban foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.

(62) Az Alkotmánybíróság tizenegy tagból álló testület, melynek tagjait az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával tizenkét évre választja. Az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával az Alkotmánybíróság tagjai közül elnököt választ, az elnök megbízatása az alkotmánybírói megbízatása megszűnéséig tart. Az Alkotmánybíróság tagjai nem lehetnek tagjai pártoknak és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

(63) Az Alkotmánybíróság hatáskörének, szervezetének, működésének részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.

VIII. Fejezet

A bíróság

(64) A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A legfőbb bírósági szerv a Kúria.

(65) A bíróság dönt büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben, valamint dönt a közigazgatási határozatok törvényességéről.

(66) A Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett

a) biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz,

b) a fővárosi vagy vármegyei kormányhivatal kezdeményezésére határoz az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről az Alkotmányba ütközés kivételével; megsemmisíti a más jogszabályba ütköző önkormányzati rendeletet,

c) bírói kezdeményezésre határoz az egyedi ügyben alkalmazandó önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről az Alkotmányba ütközés kivételével; megsemmisíti a más jogszabályba ütköző önkormányzati rendeletet.

(67) A bírósági szervezet többszintű. Az ügyek meghatározott csoportjaira – különösen közigazgatási és munkajogi eljárásokra – külön bíróságok létesíthetők.

(68) A bírói önkormányzati szervek közreműködnek a bíróságok igazgatásában.

(69) Törvény egyes jogvitákban más szervek eljárását is lehetővé teheti.

(70) A bíróságok szervezetének és igazgatásának, a bírák jogállásának részletes szabályait, valamint a bírák javadalmazását sarkalatos törvény határozza meg.

(71) A bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatók. A bírákat tisztségükből csak törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

(72) A hivatásos bírákat a köztársasági elnök nevezi ki.

(73) A Kúria elnökét kilenc évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. A Kúria elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(74) A bíróság – ha törvény másképpen nem rendelkezik – tanácsban ítélik.

(75) Törvény által meghatározott ügyekben és módon nem hivatásos bírák is részt vesznek az ítékezésben.

(76) Egyesbíróként és a tanács elnökeként csak hivatásos bíró járhat el. Törvény által meghatározott ügyekben, egyesbíró hatáskörében bírósági titkár is eljárhat, akire e tevékenysége során a 26. Cikk(1) bekezdését alkalmazni kell.

(77) A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét azok céljával és az Alkotmánnyal összhangban értelmezik. A jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az ügyészség

(1) A legfőbb ügyész és az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként az állam büntető igényét érvényesíti. Gondoskodik a természetes személyek és a törvény alapján létrehozott jogalanyok jogait, az alkotmányos rendet, valamint az ország biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről.

(2) Az ügyészség törvényben meghatározottak szerint

a) jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben,

b) képviseli a köztársaságot a bírósági eljárásban,

c) felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett,

d) a közérdek védelmezőjeként ellátja a törvény által rá ruházott más feladatokat.

(3) Az ügyészi szervezetet a legfőbb ügyész vezeti és irányítja, kinevezi az ügyészeket.

(4) A legfőbb ügyészt a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja kilenc évre. A legfőbb ügyész megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(5) A legfőbb ügyész tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(6) Az ügyészek nem lehetnek tagjai pártoknak és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

(7) Az ügyészség szervezetének és működésének, valamint az ügyészek jogállásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.

Az alapvető jogok biztosa

30. Cikk

(1) Az alapvető jogok biztosa alapjogvédelmi tevékenységet lát el, eljárását bárki kezdeményezheti.

(2) Az alapvető jogok biztosa az alapvető jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltatja, orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez. Az alapvető jogok biztosa különös figyelmet fordít a jövő nemzedékek érdekei, valamint a hazai nemzetiségek és népcsoportok jogainak védelmére.

(3) Az alapvető jogok biztosát az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával, hat évre választja. Az alapvető jogok biztosa hivatali idejével megegyező időtartamra kinevezi helyetteseit. Az alapvető jogok biztosa, illetve helyettesei nem lehetnek tagjaipártnak és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

(4) Az alapvető jogok biztosa tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(5) Az alapvető jogok biztosára és helyetteseire vonatkozó részletes szabályokat és helyettesítésének rendjét törvény határozza meg.

A helyi önkormányzatok

A helyi közhatalom

31. Cikk

(1) Magyarországon a helyi közügyek intézése és közhatalom gyakorlása érdekében önkormányzatok működnek.

(2) A helyi önkormányzatokra vonatkozó alapvető szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

A helyi önkormányzat feladat- és hatáskörei

32. Cikk

(1) A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között

a) rendeletet alkot,

b) határozatot hoz

c) önállóan igazgat,

d) meghatározza szervezeti és működési rendjét,

e) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat,

f) meghatározza költségvetését, annak alapján önállóan gazdálkodik,

- g) e célra felhasználható vagyonával és bevételeivel, kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül vállalkozást folytathat,
- h) dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről,
- i) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címeket alapíthat,
- j) a hatáskörrel rendelkező szervtől tájékoztatást kérhet, döntést kezdeményezhet, véleményt nyilváníthat,
- k) szabadon társulhat más önkormányzattal, érdek-képviselési szövetséget hozhat létre, feladatkörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek, valamint
- l) törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.

(2) A helyi önkormányzat a feladatkörében eljárva

- a) törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve
- b) törvényben kapott felhatalmazás alapján

önkormányzati rendeletet alkot. Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

(3) Az önkormányzatok törvényességi felügyeletét a kormányhivatalok látják el.

(4) A helyi önkormányzat a határozatát, valamint az önkormányzati rendeletet annak kihirdetését követően haladéktalanul megküldi az illetékes kormányhivatalnak. Ha a kormányhivatal a határozatot, illetve az önkormányzati rendeletet vagy annak valamely rendelkezését jogszabálysértőnek találja, a kézhezvételtől számított tizenöt napon belül kezdeményezheti a bíróságnál a határozat, illetve a Kúriánál az önkormányzati rendelet felülvizsgálatát.

(5) A helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja.

A helyi önkormányzat szervei

33. Cikk

- (1) A helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja.
- (2) A helyi képviselő-testületet a polgármester vezeti. A vármegyei képviselő-testület elnökét a vármegyei képviselő-testület saját tagjai közül választja megbízatásának időtartalmára.
- (3) A képviselő-testület sarkalatos törvényben meghatározottak szerint bizottságot választhat és hivatalt hozhat létre.

A helyi önkormányzat működése

34. Cikk

(1) A helyi önkormányzat és az állam a közösségi célok elérése érdekében kölcsönösen együttműködik. A helyi önkormányzat részére kötelező feladat- és hatáskört törvény állapíthat meg. A helyi önkormányzat a kötelező feladat- és hatásköreinek ellátásához e feladat- és hatáskörökkel arányban álló költségvetési, illetve más vagyoni támogatásra jogosult.

(2) Törvény elrendelheti a helyi önkormányzat kötelező feladatának társulásban történő ellátását.

(3) A polgármester és a vármegyei képviselő-testület elnöke az önkormányzati feladatain kívül törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet alapján kivételesen államigazgatási feladatokat és hatásköröket is elláthat.

(4) A Kormány a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok útján biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.

(5) Törvény a költségvetési egyensúly megőrzése érdekében a helyi önkormányzat törvényben meghatározott mértékű kölcsönfelvételéhez vagy más kötelezettségvállalásához a fővárosi vagy vármegyei kormányhivatal hozzájárulását írhatja elő.

A helyi önkormányzat megbízatása

35. Cikk

(1) A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.

(2) A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket az önkormányzati törvényben meghatározottak szerint öt évre választják.

(3) A képviselő-testület megbízatása az önkormányzati általános választás napjáig tart. A jelöltek hiányában elmaradt választás esetén a képviselő-testület megbízatása meghosszabbodik az időközi választás napjáig. A polgármester megbízatása az új polgármester megválasztásáig tart.

(4) A képviselő-testület – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – kimondhatja a feloszlását.

(5) Az Országgyűlés a Kormánynak az Alkotmánybíróság véleményének kikérését követő indítványára feloszlhatja az alkotmányellenesen működő képviselő-testületet.

(6) A feloszlás és a feloszlítás a polgármester megbízatását is megszünteti.

Közpénzügyek

A központi költségvetés és annak végrehajtása

36. Cikk

- (1) Az Országgyűlés az egy naptári évre szóló központi költségvetésről és annak végrehajtásáról törvényt alkot. A központi költségvetésről és a központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatokat a Kormány törvényben előírt határidőben az Országgyűlés elé terjeszti.
- (2) A központi költségvetésről és az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslatoknak azonos szerkezetben, átlátható módon és ésszerű részletezettséggel valamennyi állami kiadást és bevételt tartalmazniuk kell.
- (3) A központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt az abban meghatározott bevételek beszedésére és kiadások teljesítésére.
- (4) Az Országgyűlés csak olyan központi költségvetésről szóló törvényt fogadhat el, amely nem eredményezi az államadósság mértékének növekedését.
- (5) A (4) bekezdésben foglaltaktól csak különleges jogrend idején, az azt kiváltó körülmények okozta következmények enyhítéséhez szükséges mértékben, valamint a nemzetgazdaság tartós és jelentős visszaesése esetén, a nemzetgazdasági egyensúly helyreállításához szükséges mértékben lehet eltérni.
- (6) Ha a központi költségvetésről szóló törvényt az Országgyűlés a naptári év kezdetéig nem fogadta el, a Kormány jogosult a jogszabályok szerinti bevételeket beszedni és az előző naptári évre a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott kiadási előirányzatok keretei között a kiadásokat időarányosan teljesíteni.

37. Cikk

- (1) A Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.
- (2) A központi költségvetésnek – a 36. Cikk (5) bekezdésében meghatározott kivételekkel – biztosítani kell, hogy az államadósság szintje ne haladja meg a megelőző naptári év bruttó hazai terméke értékének felét.
- (3) A központi költségvetés végrehajtása során – a 36. Cikk (5) bekezdésében meghatározott kivételekkel – a Kormány az állam nevében nem vehet fel olyan kölcsönt és nem vállalhat olyan pénzügyi kötelezettséget, amely azt eredményezné, hogy az államadósság szintje meghaladja a megelőző naptári év bruttó hazai terméke értékének felét. Az államadósság szintjének és az éves bruttó hazai termék értékének számítási módját törvény állapítja meg.

A közpénzek védelme

38. Cikk

- (1) A központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, illetve a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható.
- (2) Minden közpénzekkel gazdálkodó szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság

és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adatok.

A nemzeti vagyon

39. Cikk

(1) A magyar állam és az önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg.

(2) Az állam kizárólagos tulajdonának és kizárólagos gazdasági tevékenységének körét, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon elidegenítésének korlátait és feltételeit az (1) bekezdés szerinti célokra tekintettel sarkalatos törvény határozza meg.

(3) Nemzeti vagyont csak törvényben meghatározott célból lehet átruházni törvényben meghatározott kivételekkel az értékarányosság követelményének figyelembe vétele mellett.

(4) Nemzeti vagyon átruházására vagy hasznosítására vonatkozó szerződés csak olyan szervezettel köthető, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, illetve az átruházott vagy hasznosításra átengedett nemzeti vagyon kezelésére vonatkozó tevékenysége átlátható.

(5) Az állam és az önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek törvényben meghatározott módon és felelősséggel önállóan gazdálkodnak a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint.

40. Cikk

A közteherviselésről és a nyugdíjrendszer alapvető szabályairól a közös szükségletek kielégítéséhez való kiszámítható hozzájárulás és az időskori létbiztonság érdekében sarkalatos törvény rendelkezik.

A Magyar Nemzeti Bank

41. Cikk

(1) A Magyar Nemzeti Bank Magyarország központi bankja. A Magyar Nemzeti Bank törvényben meghatározott módon felelős a monetáris politikáért.

(2) A Magyar Nemzeti Bank elnökét a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök kilenc évre nevezi ki. A Magyar Nemzeti Bank alelnökét vagy alelnökeit a Magyar Nemzeti Bank elnöke nevezi ki. A kinevezés időtartama nem haladhatja meg a Nemzeti Bank elnökének megbízatásából hátralévő időtartamot.

(3) A Magyar Nemzeti Bank elnöke a Magyar Nemzeti Bank tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(4) A Magyar Nemzeti Bank elnöke törvényben kapott felhatalmazás alapján, törvényben meghatározott feladatkörében rendeletet ad ki, amely törvénnyel nem lehet ellentétes. A Magyar Nemzeti Bank elnökét rendelet kiadásában az általa rendeletben kijelölt alelnök helyettesítheti.

Az Állami Számvevőszék

42. Cikk

(1) Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve. Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését. Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseit törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi.

(2) Az Állami Számvevőszék elnökét az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával, tizenkét évre választja meg.

(3) Az Állami Számvevőszék elnöke az Állami Számvevőszék tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(4) Az Állami Számvevőszék szervezetének és működésének részletes szabályairól sarkalatos törvény rendelkezik.

A Költségvetési Tanács

43. Cikk

(1) A Költségvetési Tanács az Országgyűlés törvényhozó tevékenységét támogató szerv, amely a központi költségvetés megalapozottságát vizsgálja.

(2) A Költségvetési Tanács törvényben meghatározott módon közreműködik a központi költségvetésről szóló törvény előkészítésében.

(3) A központi költségvetés elfogadásához a 36. Cikk (4) és 37. Cikk (2) bekezdésében foglaltak betartása tekintetében a Költségvetési Tanács előzetes hozzájárulása szükséges.

(4) A Költségvetési Tanács tagja a Költségvetési Tanács elnöke, a Magyar Nemzeti Bank elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke. A Költségvetési Tanács elnökét a köztársasági elnök nevezi ki hat évre.

(5) A Költségvetési Tanács működésének részletes szabályairól sarkalatos törvény rendelkezik.

A Magyar Honvédség, a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok

A Magyar Honvédség

44. Cikk

(1) Magyarország fegyveres ereje a Magyar Honvédség. A Magyar Honvédség alapvető feladata Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak katonai védelme, a nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békefenntartó feladatok ellátása, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység végzése.

(2) A Magyar Honvédség irányítására – ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – az Alkotmányban és sarkalatos törvényben meghatározott keretek között kizárólag az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a Honvédelmi Tanács, a Kormány, valamint a feladat- és hatáskörrel rendelkező miniszter jogosult. A Magyar Honvédség működését a Kormány irányítja.

(3) A Magyar Honvédség közreműködik a katasztrófák megelőzésében, továbbá következményeinek elhárításában és felszámolásában.

(4) A Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjaipártnak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.

(5) A Magyar Honvédség szervezetére, feladataira, irányítására és vezetésére, működésére vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

A rendőrség, a nemzetbiztonsági szolgálatok

45. Cikk

(1) A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

(2) A rendőrség működését a Kormány irányítja.

(3) A nemzetbiztonsági szolgálatok alapvető feladata Magyarország függetlenségének és alkotmányos rendjének védelme, nemzetbiztonsági érdekeinek érvényesítése.

(4) A nemzetbiztonsági szolgálatok működését a Kormány irányítja.

(5) A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjaipártnak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.

(6) A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetére, működésére vonatkozó részletes szabályokat, a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályait, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységgel összefüggő szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Döntés katonai műveletekben való részvételről

46. Cikk

(1) A Kormány dönt a Magyar Honvédség és a külföldi fegyveres erők határátlépéssel járó csapatmozgásairól.

(2) Az Országgyűlés a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával dönt – a (3) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – a Magyar Honvédség külföldi vagy magyarországi alkalmazásáról, külföldi állomásozásáról, valamint a külföldi fegyveres erők magyarországi vagy Magyarország területéről kiinduló alkalmazásáról, magyarországi állomásozásáról.

(3) A Kormány dönt a Magyar Honvédség és a külföldi fegyveres erők (2) bekezdés szerinti, az Európai Unió vagy az Észak-atlanti Szerződés Szervezete döntésén alapuló alkalmazásáról, valamint más csapatmozgásáról.

(4) A Kormány – a köztársasági elnök egyidejű tájékoztatása mellett – haladéktalanul beszámol az Országgyűlésnek a (3) bekezdés alapján, valamint a Magyar Honvédség békefenntartásban való részvételének vagy a külföldi hadműveleti területen végzett humanitárius tevékenységének engedélyezése tárgyában hozott döntéséről.

A különleges jogrend

A rendkívüli állapotra és a szükségállapotra vonatkozó közös szabályok

47. Cikk

(1) Az Országgyűlés

a) hadiállapot vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélye (háborús veszély) esetén kihirdeti a rendkívüli állapotot, és Honvédelmi Tanácsot hoz létre;

b) az alkotmányos rend megdöntésére vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet- és vagyonbiztonságot tömeges méretekben veszélyeztető, fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett súlyos, erőszakos cselekmények (a továbbiakban együtt: szükséghelyzet) esetén szükségállapotot hirdet ki.

(2) Az (1) bekezdés szerinti különleges jogrend kihirdetéséhez az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(3) A köztársasági elnök jogosult a hadiállapot kinyilvánítására, a rendkívüli állapot kihirdetésére és a Honvédelmi Tanács létrehozására, továbbá a szükségállapot kihirdetésére, ha az Országgyűlés e döntések meghozatalában akadályoztatva van.

(4) Az Országgyűlés e döntések meghozatalában akkor van akadályoztatva, ha nem ülészik, és összehívása az idő rövidsége, továbbá a hadiállapotot, a rendkívüli állapotot vagy a szükségállapotot kiváltó események miatt elháríthatatlan akadályba ütközik.

(5) Az akadályoztatás tényét, továbbá hadiállapot kinyilvánításának, a rendkívüli állapot vagy a szükségállapot kihirdetésének indokoltságát az Országgyűlés elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke és a miniszterelnök egybehangzóan állapítja meg.

(6) Az Országgyűlés a hadiállapot kinyilvánításának, a rendkívüli állapot vagy a szükségállapot kihirdetésének az indokoltságát az akadályoztatásának megszűnése utáni első ülésén felülvizsgálja, és dönt az alkalmazott intézkedések jogszerűségéről. E döntéshez az országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges.

(7) Rendkívüli állapot vagy szükségállapot idején az Országgyűlés nem mondhatja ki a feloszlását és nem oszlatható fel.

(8) Ha az Országgyűlés megbízatása rendkívüli állapot vagy szükségállapot idején jár le, a megbízatás a rendkívüli állapot, illetőleg a szükségállapot megszűnéséig meghosszabbodik.

(9) A feloszlott vagy felosztatott Országgyűlést rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanács, szükségállapot idején a köztársasági elnök ismét összehívhatja. Megbízatásának meghosszabbításáról az Országgyűlés maga határoz.

A rendkívüli állapot

48. Cikk

(1) A Honvédelmi Tanács elnöke a köztársasági elnök, tagjai az Országgyűlés elnöke, az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok képviselőcsoportjainak vezetői, a miniszterelnök, a miniszterek és tanácskozási joggal a Honvéd Vezérkar főnöke.

(2) Rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanács gyakorolja

- a) az Országgyűlés által rá átruházott jogokat,
- b) a köztársasági elnök jogait,
- c) a Kormány jogait.

(3) a Honvédelmi Tanács dönt

- a) a Magyar Honvédség országon belüli, vagy külföldi alkalmazásáról, békefenntartásban való részvételéről, külföldi hadműveleti területén végzett humanitárius tevékenységéről, valamint külföldi állomásozásáról,
- b) a külföldi fegyveres erők magyarországi, vagy az ország területéről kiinduló alkalmazásáról, illetve magyarországi állomásozásáról,
- c) a külön törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések bevezetéséről.

(4) A Honvédelmi Tanács rendeletet alkothat, melyben egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, illetőleg törvényi rendelkezésektől eltérhet, továbbá egyéb különleges intézkedéseket hozhat.

(5) A Honvédelmi Tanács rendelete a rendkívüli állapot megszűnésével hatályát veszti, kivéve, ha az Országgyűlés a rendelet hatályát meghosszabbítja.

A szükségállapot

49. Cikk

(1) A Magyar Honvédséget szükségállapot idején akkor lehet felhasználni, ha a rendőrség – és a nemzetbiztonsági szolgálatok – alkalmazása nem elegendő.

(2) A szükségállapot kihirdetésekor az Országgyűlés akadályoztatása esetén a köztársasági elnök dönt a Magyar Honvédség (1) bekezdés szerinti felhasználásáról.

(3) A szükségállapot idején a külön törvényben megállapított rendkívüli intézkedéseket rendeleti úton a köztársasági elnök vezeti be.

(4) A köztársasági elnök a bevezetett rendkívüli intézkedésekről haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét. A szükségállapot idején az Országgyűlés – akadályoztatása esetén az Országgyűlés honvédelmi ügyekkel foglalkozó bizottsága – folyamatosan ülésezik. Az Országgyűlés, illetőleg az Országgyűlés honvédelmi ügyekkel foglalkozó bizottsága a köztársasági elnök által bevezetett rendkívüli intézkedések alkalmazását felfüggesztheti.

(5) A rendeleti úton bevezetett rendkívüli intézkedések harminc napig maradnak hatályban, kivéve, ha hatályukat az Országgyűlés – akadályoztatása esetén az Országgyűlés honvédelmi ügyekkel foglalkozó bizottsága – meghosszabbítja.

(6) A szükségállapotra egyébként a rendkívüli állapotra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A megelőző védelmi helyzet

50. Cikk

(1) Az Országgyűlés külső fegyveres támadás veszélye esetén vagy szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében, meghatározott időre kihirdeti (meghosszabbítja) a megelőző védelmi helyzetet, ezzel egyidejűleg felhatalmazza a Kormányt sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések megtételére.

(2) Az (1) bekezdés szerinti különleges jogrend kihirdetéséhez a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(3) A Kormány a megelőző védelmi helyzet kihirdetésének kezdeményezését követően a közigazgatás, a Magyar Honvédség, és a rendvédelmi szervek működését érintő törvényektől eltérő intézkedéseket vezethet be. Az így bevezetett intézkedések hatálya az Országgyűlés döntéséig, de legfeljebb hatvan napig tart, azokról a Kormány a köztársasági elnököt és az Országgyűlés illetékes bizottságait folyamatosan tájékoztatja.

(4) A Kormány a megelőző védelmi helyzet idején rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet.

A váratlan támadás

51. Cikk

(1) A Kormány külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése esetén a támadás elhárítására, illetve az ország területének a honi és szövetséges légvédelmi és repülő készülségi erőkkel való oltalmazására, az alkotmányos rend, az élet- és vagyonbiztonság, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében a Kormány – szükség esetén a köztársasági elnök által jóváhagyott fegyveres védelmi terv szerint – a szükségállapot

vagy a rendkívüli állapot kihirdetésére vonatkozó döntésig – a támadással arányos és erre felkészített erőkkel – azonnal intézkedni köteles.

(2) A Kormány az (1) bekezdés alapján megtett intézkedéséről haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlést és a köztársasági elnököt.

(3) A Kormány az (1) bekezdésben szereplő esetekben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet.

A veszélyhelyzet

52. Cikk

(1) A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás, vagy ipari szerencsétlenség, valamint következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be.

(2) A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet.

(3) A Kormány (2) bekezdés szerinti rendelete tizenöt napig marad hatályban. Az Országgyűlés felhatalmazást adhat a Kormánynak a rendelet hatálya meghosszabbítására.

A különleges jogrendre vonatkozó közös szabályok

53. Cikk

(1) Rendkívüli állapot, szükségállapot, megelőző védelmi helyzet és veszélyhelyzet esetén bevezetett különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és III. cikk, valamint a XXVI. cikk (2)–(5) bekezdésben megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdés szerinti mértéken túl korlátozható.

(2) Különleges jogrendben az Alkotmány alkalmazása nem függeszthető fel, az Alkotmánybíróság működése nem korlátozható.

(3) A különleges jogrendet az arra jogosult szerv megszünteti, ha kihirdetésének feltételei már nem állnak fenn.

(4) A különleges jogrendben alkalmazandó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Mi, a 2010. április 25-én megválasztott Országgyűlés képviselői, Isten és ember előtti felelősségünk tudatában, Magyarország első egységes Alkotmányát a fentiek szerint állapítjuk meg.

[az alkotmány végére az igennel szavazó képviselők nevei felsorolva, címek, rangok, párt és egyéb megjelölések nélkül]

LEGYEN BÉKE, SZABADSÁG ÉS EGYETÉRTÉS

ZÁRÓ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

1. Magyarország Alkotmánya 2012. január 1-jén lép hatályba.

A hatályba lépéshez szükséges átmeneti rendelkezésekről az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott külön törvény rendelkezik

Forrás: gondola.hu